

Forurensning rett i matfatet til mennesker og dyr

De fleste vindturbinene i Norge plasseres i mer eller mindre inngrepsfrie naturområder, områder som sannsynligvis har unngått de verste forurensningene fra menneskelig aktivitet. Områder hvor jakt, sanking av bær, sopp og fiske i ferskvann har lange tradisjoner. Dette er ofte nedslagsfelt for private og kommunale drikkevannskilder.

Lekkasjer av olje og glykol har forekommet ved flere vindkraftverk. Spredning av mikroplast på grunn av slitasje er et omstridt tema når det gjelder vindkraft. Vindkraftbransjen påstår at slitasjeforurensning kun er 200 gram i året pr. vindturbin.

Flere studier estimerer langt høyere tall. Fra 14 til 50 kilo pr år i noen tilfeller. Vedlikehold av turbinblader er blitt en egen industri, og ny påføring av kjemikalier gjøres ofte allerede før vindturbinene har vært i drift i to år.

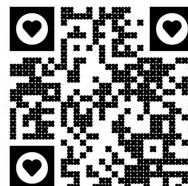
Ytterkant av turbinbladene kan bevege seg med hastighet opp mot 300 km/t, og vil slites av regn, haggel, støv og andre partikler.

PFAS og bisfenoler finnes i både glassfiber og epoxyprodukter. Dette er miljøgifter og evighetskjemikalier som har store negative konsekvenser for folk og dyr. De kan påvirke både foster og reproduksjon.

Foto: Olav Myrholt

Bli medlem!

Scan QR-koden eller gå til
[https://motvind.org/bli medlem/](https://motvind.org/bli-medlem/)

Bli med og kjemp for natur,
dyreliv, lokalsamfunn og
folkehelse

Spørsmål/henvendelser
folkehelse@motvind.org

Vindkraft - en trussel mot livskvalitet og helse

Mange naboer til vindkraftverk har fått søvnvansker og helseplager på grunn av støy, skyggekast, blinkende høyintensitetslys og visuell forurensning.

Det er godt dokumentert at summen av dette kan gi migrene, atrieflimmer, høyt blodtrykk, øresus, stress og depresjon.

Søvnplager er et stort problem for naboer til vindkraftverk

Hva skjer når man får lite og dårlig søvn over tid?

Helsedirektoratet skriver:

«Personer som lider av søvnvansker, rapporterer ofte om redusert livskvalitet og dårligere mestringsstrategier.

Søvnvansker er ofte forbundet med nedsatt kognitiv og intellektuell fungering, og langtids søvnvansker øker risikoen for å utvikle psykiske og somatiske plager.

Flere norske undersøkelser har vist at søvnvansker er en sterk og uavhengig risikofaktor for både langtidssykefravær og varig uføretrygd.»

Flere plagsomme varianter av støy er ikke inkludert i støyberegninger og støykart

Grenseverdien for vindturbinstøy i Norge er Lden 45 dBA. Den er knyttet til en gjennomsnittlig støybelastning over et helt år, og er derfor uegnet for støy fra vindturbiner. Vindturbiner produserer i snitt ca. 33% av oppgitt kapasitet. Når det ikke blåser, står de stille. Da produserer de verken strøm eller støy. Det er ingen øvre grense for hvor høy støyen kan være når vindturbinene går. Dette gjør at støyen i store deler av året kan være langt over 45 dBA, men fremdeles være innenfor grenseverdiens årsgjennomsnitt (Lden 45 dBA). Grenseverdien tar heller ikke høyde for lavfrekvent- eller amplitudemodulert støy.

Lavfrekvent støy har lange lydbølger og lang rekkevidde som kan gi støyplager flere kilometer fra vindturbinene. Det er ingen støygrense for lavfrekvent støy fra vindturbiner i Norge.

Amplitudemodulert støy (AM) er ikke uvanlig ved vindkraftverk. Den pulserende duringen/svisjelyden og det stadig vekslende nivået til amplitudelydene kan variere med opptil 10 dB og er ofte svært irriterende. Sammenlignet med andre typer miljøstøy ved samme eksponeringsnivå, antas denne AM-støyen å være en faktor som bidrar sterkt til økt negativ respons og støyplager rundt vindkraftverk. Studier fra UK fastslår at lyd fra vindturbiner alltid vil være mer eller mindre amplitudemodulert, men verken vindkraftbransjen eller myndighetene vil ta høyde for at denne støyen kan oppstå. De kaller den uvanlig, selv om den i perioder kan opptre ca. 60% av tiden turbinene går. I dag overser man denne svært plagsomme støyen i måling og beregning av vindturbinstøy i Norge.

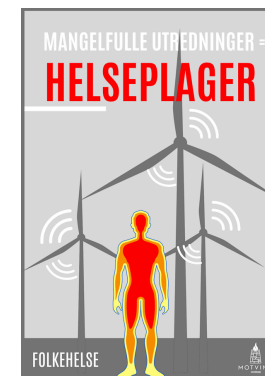
Minsteavstanden er ingen garanti mot støy og helseplager

Stortinget har i forbindelse med behandlingen av stortingsmeldingen om vindkraft på land, fastsatt en minsteavstand på 800 meter eller 4 ganger turbinhøyden. Denne avstanden tar ikke høyde for amplitudemodulert eller lavfrekvent støy som har mye lenger rekkevidde enn vanlig støy. Minsteavstanden er heller ikke egnet for norsk topografi, og ivaretar ikke hensynet til folks livskvalitet og helse.

Norsk topografi og støy fra vindurbiner er en uheldig kombinasjon. Høye fjell og harde flater gir lite støydemping og reflekterer lydbølgene. Dette gjør at støyen høres godt over store avstander. Mange studier om vindturbinstøy er hentet fra andre land, som Nederland og Danmark. Norske undersøkelser, blant annet fra Lista og Tysvær, viser at en mye større andel av vindkraftnaboene er sterkt støyplaget, sammenlignet med internasjonale studier. Dette indikerer at resultatene fra studier i andre land ikke er representative for Norge.

Allemannsretten og tilgangen til tur- og rekreasjonsområder blir sterkt begrenset, med 500 til 800 meter avstand mellom vindturbinene, og sikkerhetssoner på opp til 400 meter. Iskast vil gjøre store områder farlig for alminnelig ferdsel i vinterhalvåret. Dette vil pågå i 25 til 30 år, der all ferdsel vil være på eget ansvar.

Visuell forrensning, skyggekast og blinkende høyintense lys er en stor belastning for mennesker og dyr. Dagens vindturbiner kan være opp mot 270 meter høye og vil dominere landskapet i mange miles omkrets. De er en stadig påminnelse om ødelagt natur og støyplager. Store roterende propeller i synsfeltet, rapporteres av mange som svært ubehagelig.

Kommunen er ansvarlig myndighet for støy, helse og forurensning

Kommunen skal i følge Lov om folkehelse, fremme befolkningens helse og bidra til å beskytte befolkningen mot faktorer som kan ha negativ innvirkning på denne. Dette ansvaret må ofte vike når vindkraftselskap tilbyr store beløp for å få tilgang til kommunens arealer.

Konsekvensutredninger (KU) for helse er i dag mangelfulle. De utarbeides ikke etter anerkjent metodikk, slik KU-forskriften krever, og vil derfor ikke gi et godt bilde av hvordan vindturbiner kan påvirke innbyggernes helse.

Da en slik offentlig helsefaglig utarbeidet metodikk ikke finnes, har Folkehelseutvalget i Motvind Norge utarbeidet forslag til innhold i metodikk og matrise. Dette er forelagt helse- og konsesjonsmyndighetene. Forslaget er også å finne på Motvind Norge sine nettsider, og kan brukes av kommunen til å kvalitets sikre konsekvensutredninger for helse.

Ødelagte lokalsamfunn

Erfaringer viser at lokalsamfunn skades av årelange kamper om vindkraft. Noen få vil tjene penger på andres tap av eiendomsverdi og livskvalitet. Konflikter oppstår, og familier, naboer og venner splittes. Sårene kan vedvare i mange år, også etter at kampen om utbygging er avsluttet, uavhengig av resultatet. Dette er noe kommunene må tenke over før de sier ja eller nei til utredninger. Et klart nei i første fase vil spare innbyggerne for store belastninger i form av splittelser, uvisshet og frykt for framtiden.